

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Rugpjūtis — August 31, 1964

Nr. 97

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TONKINO MİSLĖS SPRENDIMAS

'SLAPTAS' CIA PADĖTIES ĮVERTINIMAS KOMUNISTUS PASKATINO ISPROVOKUOTI INCIDENTĄ TONKINO ĮLANKEJE, KURIO PASĖKOJE JAV KARO LAIVAI PASITRAUKĖ IŠ TOS ĮLANKOS. — "JĖGOS SU SUSILAIKYMU" PADEMONSTRAVIMAS DAVĖ PROGOS KOMUNISTAMS PRADĖTI NAUJUS STUDENTŲ IR BUDISTŲ NERAMUMUS PIETINIAME VIETNAME, ŠI KARTĄ JAU TURINČIUS PRIESAMERIKONISKĄ POBŪDĮ.

Vytautas Meškauskas

"... Prezidentas Johnsonas atsakė į kitą komunistų iššūkį, šį kartą Tonkino įlankoje. Dar kartą pademonstruota jėga su susilaikymu (with restraint), atmušta komunistų agresija ir sustiprinta laisvės byla" -- giriama demokratų partijos platformoje. Mes tačiau kiek abejojome Johnsono Tonkino įlankoje parodyta drąsa. Tiesa, buvo pasiūlyti 64 lėktuvai į šiaurės Vietnamą, tačiau po to JAV laivynas gavo įsakymą pasitraukti iš Tonkino įlankos. Turėjome konstatuoti: "Iniciatyva ir toliau palieka komunistų rankose" (žūr. Dirvos rugpjūčio 12 d. nr.).

Gal "jėga su susilaikymu" ir padarė stipraus įspūdžio Atlantic City susirinkusiems demokratams, tačiau vietnamiečiai tokią amerikiečių reakciją bei nepasinaudojimą suteikta proga įvertino greičiau baime negu drąsos ženklu. Kiekvieną atvejų, žinios iš Vietnamo skelbia apie studentų ir budistų neramumus, kurių metu pirmą kartą akmenimis buvo apmėtyti ir JAV karių gyvenamieji barakai! 'Formaliai' tie neramumai nukreipti prieš diktatorines teises prezidentu pasiskelbusiam generolui Khanhui, o iš tikro įieturi priešamerikonišką pobūdį. Gi tikra, kad krašte, kuriame veikia apie 200.000 komunistinių partizanų ir kuris niekad neturėjo demokratinio valdymosi tradicijų, negalima

šiandien reikalauti demokratinės santvarkos įvedimo! Savaimė aišku, kad naujos riaušės buvo sukurtos komunistų ir jos galėjo susilaukti pasisekimo, nes amerikiečių prestižas per Tonkino įlankos incidentą ne tik nepakilo, bet krito.

Nauji neramumai sutapo ir su CIA - centrinės žvalgybos tarnybos -- įvertinimo tarybos (Board of National Estimates of the Central Intelligence Agency) raporto paskelbimu. Tas raportas, datuotas šių metų vasario mėn. 19 d., skelbia, kad Sovietų Sąjunga darosi vis daugiau sugyvenama, tačiau padėtis Vietname esanti desperatiška. Anot Chicago Tribune, to raporto nuorašai, (nors jis ir buvo slaptas), buvo plačiai pasklidę Washingtone, o kai jį gavo ir to laikraščio korespondentas Willard Edwards, raportas buvo viešai paskelbtas, kartu paneigiant, kad... juo yra remiama vyriausybės politika.

Savaimė aišku, kad raportas galėjo būti žinomas ir komunistų šnipams ir tokiu būdu galime gauti atsakymą į mįslę, kodėl komunistų greitaičiai puolė JAV naikintuvus Tonkino įlankoje. Pūlimas turėjo pademonstruoti Amerikos neryžtingumą, kas iš dalies ir pasisekė. Komentuodamas tą raportą, New York Times pritaria jo siūlymui, kad "derybų keliu turi būti surastas koks sprendimas, pa-

remtas neutralizacija". Iki šiol administracija oficialiai tokiam pasiūlymui priešinosi dviem sumetimais. Visų pirma "išsiderėta taika" atidarytų kelią komunistams į valdžią ir įsigalėjimą, jei nebūtų gauta rimtų garantijų. Antra, tokias garantijas dėl pietinio Vietnamo nepriklausomybės galima būtų išsiderėti tik po karinės pergalės mūšio lauke -- kada galima būtų derėtis iš stiprių pozicijų.

New York Times vedamajam tie sumetimai neatrodo įtikiną. Girdi, nepradėjus derėtis negali žinoti, ar komunistai nenorės duoti reikalingų garantijų, o kalbant apie jėgą, tai JAV ją pademonstravo Tonkino įlankoje. Komunistams dėl jos neturėtų būti jokios abejonės. Jie turėtų suprasti, kad nuoga jėga jie negali nieko pasiekti ir todėl turėtų sutikti su pietryčių Azijos neutralizavimo mintimi.

Gal sėdint New Yorke ir skaitant demokratų platformos įžangą "Taika turi būti pirmuoju visų vyriausybės rūpesčiu, kaip ji yra visų žmonių malda" -- taip ir atrodo, bet Vietname tokios mintys iššaukia visai kitokią reakciją. Jos užmuša bent kokį norą kovoti. Jos veda prie besąlyginės kapituliacijos.

NAUJA REZOLIUCIJA

SENATORIUS GORDON ALLOTT (R. - Colo.), nesenai įnešęs naują rezoliuciją.

"Pralaužkime geležinę uždangą ir atitaisykime Lietuvai, Pagal prof. Jakovlevą "sportas ir politika tai vienas ir tas pats", pagal sovietinę enciklopediją (1959 m. 993 skiltis) sportas esąs viena pačių svarbiausių sovietų piliečių auklėjimo priemonių. Jis be kitų privalumų, pilietį paruošia darbo procesui ir krašto gynybai. O pagal rytų Vokietijos sportinio vadovo dr. H. Schuster žodžius, sportas tai dalis visą pasaulį apimančio konflikto tarp rytų ir vakarų...

Tai 69-ji rezoliucija, ir ją išrūpino A.C. Pocius iš Pueblo, Colo., trečios kartos lietuvis. Jis nesenai išgavo rezoliuciją ir iš savo kongresmano J. E. Chenoweth

Dailininkė Elena Kulber, viena iš daugelį kalbų vartojančių pareigūnių Bell Telephone paviljone New Yorko mugėje, aiškina Rūtos Ansamblio dainininkėms, kaip pranešti pasauliui apie gražiai pavykusią Lietuvų Dieną. Nuotraukoje iš kairės: Elena Kulber, Rūta Kidzytė, Irena Fodorytė, Diana Beržanskytė ir Marytė Mėlinytė.

SOVIETINIS SPORTAS IR POLITIKA — NEATJUNGIAMAS VIENETAS

VYT. ALSEIKA
Dirvos korespondentas
V. Vokietijoje

sporto ir fizinės kultūros organizacija yra perėjusi įvairius tarpsnius.

Atmintina, kad 1925 m. Sovietų Sąjungos komunistų partija buvo paskelbusi kovą prieš "buržuazinį" sportą ir prieš sporte naudojamus rekordus. Rekordai nebuvo pripažinti iki 1933 m. 1959 m. sovietai įsteigė "Visų sportinių organizacijų sąjungą". Jitiesiogiai priklauso nuo kompartijos. Jai pavesta rūpintis fizinės kultūros auklėjimu ir ryšiais su užsienio sporto organizacijomis, sporto parengimu ruošimui ir laikraščių bei žurnalo leidimu ir finansiniais sporto organizacijų reikalais, pasiruošimais tarptautinio pobūdžio pirmenybėms ar pasaulio olimpiadoms.

Kaip ir kitose srityse ir sporte vykdoma planavimo sistema. Iš anksto numatyti planai sporte nebuvo įvykdomi net ligi 1961 metų. Galimas dalykas, nesėkmė sovietiniame sporte siejosi su Nikolaj Romanovo vadovavimu. Padėtis pasikeitė, kai 1962 m. balandžio mėn. Romanovą pakeitė 30-metis Mašinas -- jis 1963 m. pabaigoje pranešė apie tokius pasiekimus: sportininkų skaičius pasiekė 37,6 milijonus (1959 m. jų buvo 20,3 mil.). 1965 metais tikimasi sportininkų skaičių pa-

kelti iki 50 milijonų. 1963 m. pabaigoje buvo daugiau kaip 188,000 fizinės kultūros organizacijų ir jose dirbo netoli 140,000 mokytojų, trenerių, instruktorių. Jie buvo ruošiami 18-je fizinės kultūros institutų ir 29 universitetų katedrose ir kitose mokyklose. 1963 m. pabaigoje sportą studijavo 44,800 ty mokyklų auklėtinių. Sovietų Sąjungoje į sporto rungtyniavimą norima įtraukti ir daugiau kaip 30 metų turinčius darbininkus, tarnautojus, kolektozininkus ir moteris.

Iš paskirų sporto šakų vienuolika turi po daugiau kaip vieną milijoną narių. Pirmoje eilėje atsidūrusi lengvoji atletika (4,2 mil. narių), toliau sekla orasydis (3,5), pašilusių sportas (3,2), šaudymas (3,2), šachmatai (2,5) ir futbolas (1,8).

Tikrumoje sportas sovietams sudaro vieną pačių esminių ir labiausiai agresyvių "talkingo sambūvio" grandžių. Jei pasiekiami sportiniai laimėjimai, jie laikomi "geresnės socialistinės santvarkos" įrodymu. Dedamos pastangos kuo plačiau dalyvauti įvairiose tarptautinio pobūdžio organizacijose. Sovietų sporto organizacijos dalyvauja 45-setarptautinėse sporto federacijose -- jose 84 sovietiniai atstovai turi vadovaujančias vietas.

1963 m. sovietai palaikė sportinius ryšius su 88 pasaulio kraštais. Pagal Mašiną, tie sovietiniai sportininkai nesutinka rungtyniauti tokiais atvejais, kai vykdoma "politinė ar rasinė diskriminacija". Pvz. 1961 m. sovietai nedalyvavo krepšinio rungtynėse prieš Formozą, nes prieštaravo raudonoji Kinija, o 1962 m. sovietai visai nedalyvavo ledo rutulio pirmenybėse Colorado Springs, nes... čia užsispyrė rytų Vokietija. Tačiau kada sovietams atsiranda galimybių laimėti medalius, jie jau nebepaiso solidarumo jausmų jų satelitams -- pavyzdys: 1964 m. įvykusios ledo žiūžimo pirmenybės Dortmundėje ir Grenoblyje.

Patys gambiausi sportininkai sovietuose ypatingai globojami -- jiems sudaromos galimybės daugiau uždirbti ir, žinoma, pakyla jų prestižas visuomenėje.

Sovietiniai planuotojai, pasiremami jų sporto organizacijos sistema, dar 1960 m. Prahoje yra nustatę, kad Sovietų Sąjunga drauge su kitais satelitiniais kraštais būsimoje Tokio olimpiadoje

(Nukelta į 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

TARPTAUTINĖ politika prieš keletą metų, nors ir buvo bloga, bet buvo aiški. Tuo tarpu šiandien sunkiai sprendžiama. Nauji išsivystymai, dažnai atsirandą visai nelaikant, rodo, kad Rytuose ir Vakaruose kovojama dėl naujų pasaulėžiūrų.

Dar ne taip seniai buvo du blokai: Vakaruose buvo Atlanto valstybių blokas, o Rytuose komunistinių valstybių blokas. Pasaulėžiūros formavosi apie tuos du blokus. Jų atstovais buvo vieno pusės Amerika, kitos pusės -- Sovietija. Jei Washingtonas priimdavo sprendimą, dažnai gal ir po didelių diskusijų, bet tardamasis su savo sąjungininkais, Maskva savo satelitams palikdavo teisę tik vykdyti jos nutarimus. Neutraliųjų kraštų įtaka į pasaulio politinius įvykius buvo dar nežymi ir niekas į jų pasiūlymus rimtai nežiūrėjo.

Iškilo konfliktas tarp Pekino ir Maskvos. Komunistinis blokas prarado savo vienybę. Ar ta vienybė bus atstatyta būsiamame kompartijų suvažiavime abejojama, nes Mao idėjų šalininkai klausys Pekino, kaip anksčiau klausydavo Maskvos. Pagaliau ir pačioj Sovietijoj daug kas pasikeitė. Ne tik rumunai, bet ir kiti satelitai ieško didesnės nepriklausomybės. Tai dar nieko bendro neturi su politiniu sąjūdžiu "be Maskvos", o yra tik bandymas pradžioje gauti ekonominę nepriklausomybę, kad ekonominius reikalus sutarkius pagal tautinius interesus, kurie nešų daugiau asmeninės naudos, o vėliau ieškoti statuso iš "aklo įsakymų pildytojo" pavirsti lygiateisiu sąjungininku. Tačiau būtų klaidinga galvoti, kad dėl to ten pranyktų komunistinis režimas.

Vakarų bloke gen. de Gaulle užsispyrusiai eina savo pasirinktu keliu ir Vakaruose, kaip ir Rytuose, atsirado skilimų.

Be politinių sunkumų, Sovietija pergyvena dar ir ekonominę krizę. Chruščiovas žino, kad išvystyti pramonę galima tik su išmokslintais žmonėmis, kurie dažnai turi savo idėjas, nesutinkančias su partijos linija. Tad jis turės apsispręsti, ar norės dirbti su žmonėmis, kurie turi savo idėjas ir tuo pačiu duoti jiems geresnį gyvenimą, ar trauktis atgal ir pasilikti su šalininkais, kurie išgąsdinti automatiškai pritaria kiekvienam jo nutarimui.

Jis bandė išspręsti šią problemą parodydamas nedidelį liberalizmą. Ar jis numatė, kokie bus to rezultatai, ar tai jam buvo staigmena, tik jis vienas gali pasakyti. Bet vienas dalykas aišku, kad Maskva nebepaliki sustabdyti pasikeitimų. Asmeninės išvystos ne tik Rusijoje, bet ir komunistų valdomoj Rytų Europoje.

VILNIUJA šiuo metu pasakojami du anekdotai.

Pirmasis:

Instruktorius klausinėja komjaunimo:

-- Ar socialistinis blokas auga?

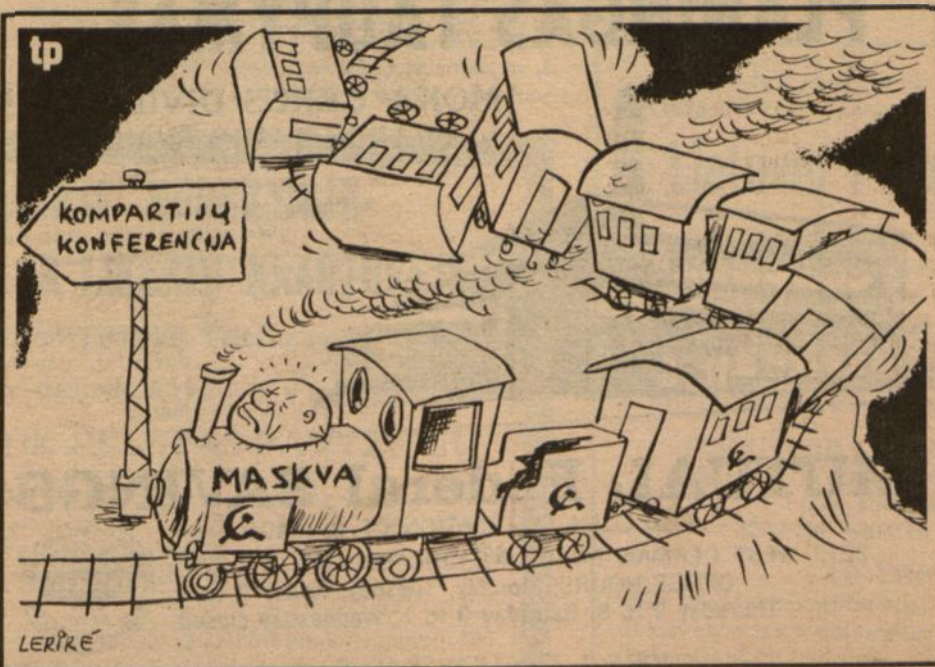
-- Taip! Net labai greitai, iš vieno bloko jau atsirado du...

Kitas anekdotas:

1970 metais Johnsonas ir Chruščiovas susitiko kinkoncentracijos stovykloje. Buvęs Amerikos prezidentas sako savo celės bendrininkui:

-- Ar aš tau, Nikita, nesusakiau, kad Vokietijos problema nėra gyvybiniai pirmieji...

(vg)

Kiek sveikų vagonų pasieks kompartijų konferenciją?

PREZIDENTAS DE GAULLE, PRANCŪZIJA, (2) TRETYSIS PASAULIS, LIETUVA IR... VLIKAS

NATO reikšmė ir vaidmenį suprasti reikia suglausti priminti jo kilmę. Nėra reikalo detalizuoti pokarinio pasaulio dviems blokais susiskirstymo. Jei JAV toje ar kur kitur de Gaulle ir būtų pasiūlytas suolelis prisėsti, pasaulinių įvykių raida nuo to nebūtų pakeitusi, aplinkybės taip susidėjo, kad sąjungininkai komunistų veržimui niekuo negalėjo pasipriešinti, ne vien ir ne tiek dėl pasyvumo, kiek dėl stokos fizinės jėgos. Visi aimanavimai dėl padarytų klaidų padėties nebepataisys.

JAV, be to, sugaišo daug laiko, kol nusikratė susitarimų su rusais iliuzijomis. Jų svyravimai ir besiginanti diplomatija neturėjo nei aiškaus plano nei kietos valios Stalino užmačioms atsmogti. Atoveikis prasidėjo reikšmingai tik po 1948 m. įvykių Prahos perversmo, Europa sudrebėjo. Per įvairias derybas paaiškėjo, kad Vokietijos sąjungimo klausimas negalėjo būti išspręstas. Per pasitarimus Londone ir Washingtono prieta išvados, kad su Sovietais susitarimas nebegalimas. Tokie sąlygos gimsta 1949 m. pradžioje Federalinė Vokietija, o už kelių mėnesių Rytų Vokietijos Liaudies Respublika (vadinama Vok. demokratine R.). Rusų slinkimas į pačią Europos širdį pavirsta grėsme visai likusiai Europai, Noroms - nenoromis reikia susirūpinti fizinio atsmogimo priemonėmis.

Vakarų gynybos organizacija pradeda kurtis 1947 m. Tais metais Dunkirke sutarta Prancūzijos - Anglijos sąjunga, prie kurios 1948 m. prisideda ir Beneluxas. 1947 m. gimė Trumano doktrina ir Valstybės sekretoriaus Marshallo planas, kurį Sovietai ir jų satelitai atmetė. Gims ta ir Atlanto Paktas, 1949 m. papildytas karinės pagalbos įstatymu signatarams (NATO, prancūziškai OTAN).

Tose pačiose sąlygose ir tuo pat metu, pradedant nuo garsiojo Haagos kongreso, prasideda veiksmas Europai apjungti. Tada ir gimsta visų europiečių sąjona apie trečiosios jėgos įgyvendinimą. Europos jungimo pradininkų supratimu virš 200 milijonų Europos gyventojų, su milžinišku pramonės pajėgumu galina sukurti ekonominį ir politinį vienetą, prilygstantį JAV galiai ir pranešantį Sovietų galybę. Toliau trečioji jėga pasaulio jėgų svarstyklėse be abejo vaidintų svarų vaidmenį.

Tada Amerikos pagalba Europa tik to ir siekė ir ji visai tą jungimąsi kurstė ir rėmė. Daugelio europiečių įsitikinimu, ji ir

J. LANSKORONSKIS Paryžius

dabar nenori nieko kito, kaip stiprios ir savarankiškos Europos. Tada, prieš kokius 15-18 metų, pasaulio milžinų akimis žiūrint, Europa dar buvo politinė tuštuma, no man's land. Sovietų kėslams ją užgrobti, ar išprovokuoti perversmais (Praha pavyzdžiu), ar manu militari, JAV buvo pasiryžusios priešintis ir ateity priešintis, nes pačių JAV saugumas priklauso nuo Europos saugumo. Anos sąlygose JAV karinių jėgų stovyklavimas Europoje turėjo (ir tebeturi) tik sustartinę reikšmę: tai reikšė (ir dar tebereikšmia), kad rusų kariuomenės pirmynėjimas būtų naujo karo pradžia.

Tada senoji Europa, buvusi pasaulio valdovė, civilizacijų gimdytoja ir pranokėja, pasidarė niekis -- sovietizacijos kėslų objektas... ar amerikoniško tipo kolonializmo prievara... Europa gyveno dviejų milžinų šešėly. Jos gyvybė ir laisvė atsidūrė neryžtingos Amerikos rankose... Sugniužusios, silpnos, beginklės Europos tautos nesvyruodamos pasidavė JAV globali bei, jei ne juridiniai, tai bent faktiškai, savo rūšies jų protektoratui. Du kartus priverstos dalyvauti Europos karuose JAV skatino Europos tautas, draugiškas ir priešiškas, apsiungti, bet kaip jos nesugebėjo uždrausti Sovietų Sąjungai pajungti rytų Europą, taip ir Vakaruose jos nesirijo energingiau to apsiungimo primesti.

Vis dėlto jos Europą išgelbėjo. Paskirdamos pagal Marshallo planą milžiniškas sumas, jos įgalino Europos tautas atsistatyti iš karo griuvėlių, atkurti suardytą ekonominį gyvenimą, kai kur net išsigelbėti iš bado pavojaus. JAV davė istorijoje nematytą kilnumą ir duosnumą pavyzdį. Europa buvo laiminga, galėjusi tuo duosnumu pasinaudoti. Nereikia pamiršti ir to fakto, kad Sov. Sąjunga pavoju gresiant, kada nuo tos grėsmės apsiginti sudarė Atlanto Sąjungą, toms tautoms įsakmiai prašant koalicijos kariškas vadovavimas buvo pavestas JAV generolui D. Eisenhoweriui!

Tada niekas negalvojo, kad Amerika siekia karinės hegemonijos ar dominavimo Europoje. Kita vertus, ar ne tiksliau galvoti, kad būdama stipriausia, turtingiausia ir pramoniniai galinčiausia tauta pasaulyje, sąmoninga žmonijai jos padarytais ar dar galimais padaryti patarnavimais, ji laiko save atsakinga prieš pasaulį ir už pasaulio taiką. Ta aukščiausia atsakomybė suteikianti jai vadovavimo privilegiją. Ji tati duoda suprasti. Tą įsitikinimą tačia, kurio jį vadovaujami dažnai vykdo iškrypusiai, be atodairos, kartais gal ir užgauliai, tiek kad nepaisant jos geradarysčių ji darosi nepopuliari. Bet vistiek -- JAV "leadershipo" per pirmąjį Atlanto pakto dešimtmetį nieks nedrįso ginčyti, nors jos ir nesugebėjo sąjungos narių vidujinių prieštaraščių ir politikos nedarumų pa-

šalinti, o kartais juos dar paaštrino (pvz. Suez epizodas).

Po daugelio metų atkutusį Europą pakeitė, pasidarė savarankiškesne ir... pretenzingesne. Amerikos diplomatija ilgai maitinosi iliuzijomis, kad viskas turi vykti pagal jos pageidavimus. Jai reikėjo daug laiko įsisąmoninti lygybės su kitomis tautomis prielaidą, kurias ji ilgai traktavo kaip nuo jos priklausomas arba "klientes" romėniška žodžio prasme. Nenuostabu, kad Europoje ne tik de Gaulle, bet ir visi Europos vieningumo šalininkai šiaurės prieš JAV tendenciją primesti Europai savo valią, versti sąjungininkus elgtis jų atžvilgiu kaip klusnius satelitus, savintis teisę tvarkyti Europą ir bendrai pasaulį pagal JAV pageidavimus, jai nusakyti tikslus. Konkrečių Europos tikslų nepaisymo pavyzdžių yra nemažai. Daugeliui Europos Valstybių nepatinka pvz. ir jų mėginimas reguliuoti Rytų-Vakarų santykius tariantis vienos pačios su sovietais...

Nenuostabu todėl, kad tokiose sąlygose jau geras laikas kaip NATO institucija skyla ir juo tolyn, juo labiau ji silpnėja, ypač nuo 1958 m., kada de Gaulle pradėjo vairuoti savo valstybę. NATO "ekselencijos" pasilieką bejėgės perimti iniciatyvą ir "padėti" pakeisti. Laisvojo pasaulio nesutarimai, priešingomis kryptimis diplomatinė veikla, viešai reikiškamas savitarpinis priešikumas ir siaurų nacionalizmą pagristas savų interesų savanaudiškas saugojimas kildavo bendro, globalinio plano sudarymui ir jo vykdymui neleidžia imtis bendros iniciatyvos.

Neteisinga ir neprotinga visus Vakarų sunkumus bei Atlanto Sąjungos negalavimus permesti vienam de Gaulle. Visi europiečiai pripažįsta, kad NATO reikia reformuoti. Per 15 metų nuo sutarties pasirašymo tarptautinė padėtis begalo pasikeitė. Dabartiniai organizacijos sunkumai nebe tie, kurie buvo ją įsteigiant. Yra ir žymių pasikeitimų NATO narių savitarpio santykiuose. Reformos reikalingos. De Gaulle ir jo gaulistai dabartinę NATO buklę kritikuoja smarkiausiai. Bet ku-

ria prasme jis norėtų sutartį keisti, kokias reformas įvesti -- niekas nežino; jokių oficialių pasiūlymų jis nėra pateikęs. Yra žinomas tik vienas faktas, būtent, kad valdžią paėmęs de Gaulle 1958 m. pasiuntė memorandumą Londonui ir Washingtonui siūlydamas derinti trijų kraštų politiką tiek NATO viduje, tiek jo išorėje -- NATO nedengiamose srityse. Be to, de Gaulle siūlė, kad atominių ginklų panaudojimas būtų sąlygojamas trijų kraštų sutikimu. Tai ir buvo tos trijų kraštų direktorijos projektas. Tas projektas tačiau, kiek man žinoma, niekur nebuvo paskelbtas. Dabar jau paaiškėjo, kad į tą pasiūlymą buvo atsakyta neigiamai. Niekam ne paslaptis kad tokia "direktorių" buvo griežtai priešingi kiti penki "Mažosios Europos" nariai, jai nepritaria ir visi kiti Atlanto Sąjungos nariai. Tas neigiamas atsakymas ir yra pagrindinė priežastis de Gaulle neigiamos laikysenos NATO atžvilgiu.

(Bus daugiau)

• **Helsinkio Universitete, Suomijoje.** latviai turi platų letonikos skyrių, kuriam sukurta latvių literatūros ir periodikos leidiniai, siekiant net 16 šimtmetį. Mat, dar ir caro laikais ten buvo koncentruojami visi caro imperijoje pasirodę leidiniai.

Latviai turi gausų savo leidinių skyrių taip pat ir Bostono, JAV, bibliotekoje.

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS
GELINČIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.

Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

THE BEST
FOR LESS!
Frank Zapolis

3208 1/2 W. 95 St.
CHICAGO,
ILL., 60642
Phone:
GArden 4-8654

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobilai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

- Pinigų taupymui nereikia rašinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Dabartinis dividendas 4%: išmokamas du kart per metus.

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

Prieš rinkimus kandidatai į A. L. Bendruomenės Tarybą neatskleidė, kokiomis idėjomis nešini jie kandidatavo. Negalima jų už tai ne kaltinti, nes rinkimų tvarka iš jų to ne tik nereikalavo, bet greičiau net nepageidavo.

Dabar išrinktieji, pirmą kartą susirinkę, įrodė, kad naujų idėjų jie nei neturėjo. To paliudijimas -- pirmosios sesijos rezoliucijos. Jose, be senų pageidavimų bei savaime suprantamų dalykų pakartojimo, nematyti jokio instruktivaus ar konstruktyvaus nutarimo.

Pirmose dviejose rezoliucijose ALB Taryba pareiškia "pritaringą viršininkams", tai yra, pritaria PLB valdybos pastangoms konsoliduoti veiksmus (pastangos jau kaip ir pabaigtos) ir tos pačios PLB valdybos nutarimui šaukti jaunimo kongresą.

Toliau nutariama steigti organą jaunimui bendruomenės veiklon traukti (kelintą kartą tas jaunimas taip "traukiamas"?). Tuo tarpu liko nepastebėtas jaunimo nepaprasto masto žygis Australijoje ir nesusiprasta nutarti, ką toliau ta linkme daryti.

Paskui -- rūpintis mokytojų paruošimu, steigti daugiau vaikų darželių ir lituanistinių mokyklų "ten kur jų nėra", informuoti apie lituanistinių studijų galimybes, stengtis, kad daugiau lietuvių studijuotų humanitarinius, socialinius ir politinius mokslus, organizuoti daugiau bendruomenės apylinkių, sueti į kontaktą su senąja Išeivija, peržiūrėti įstatus ir suprojektuoti jų pakeitimą (kuria prasme?), dėti pastangų tautinio solidarumo našams išrinkti, padėti lietuvių (milijoniniam) fondui, toliau platinti Pasaulio Lietuvį ir Gimtąją Kalbą... Ar tikrai visi šie nutarimai priimti 1964-ais, ne 1954-ais metais?

Sunku nurodymų rasti ir nutarime remti "prieškomunistinę veiklą". Bendruomenės prieškomunistinė veikla lyg ir apsiriboją rėmimu, bet kurios partijos kandidatų kongresą, kurio kovoja dėl komunistų pavergtų tautų išlaisvinimo. Tai, turbūt, patarimas bendruomenės nariams, nes negi bendruomenės organizacijos padėtis leidžia jai organizuoti įsijungti į rinkiminę kampaniją? Be to, jei antikomunistinė veikla yra antikomunistiškesnių kandidatų kongresą rėmimu, tai ar ne dar reikšmingiau būtų antikomunistinės veiklos įrankiu panaudoti kandidatus į prezidentus, nusižiūrėjus, kas atrodo antikomunistiškesnis?...

Pagaliam, ALB Taryba tarėsi turinti kažką nutarti ir dėl Washingtono šventovės. Bet nutarė tik... pasidlyti "atsakingiesiems šios statybos organizatoriams pateikti šiuo klausimu mūsų spaudoje atitinkamų paaiškinimų". Vadinasi, Taryba savo nuomonės tuo klausimu neturėjo, reikalas jai neiškas, nors "atitinkamų paaiškinimų" mūsų spaudoje iš, berods, atsakingų organizatorių jau jau buvo nemažai. Ar tie paaiškinimai buvo dar "neatitinkami"?

Iš Tarybos sesijos naujų idėjų, toliau siekiančių gairių, neigi seniems reikalams tvarkyti apčiuopiamų instrukcijų nėra. Dėkime viltį, kad valdybos pirmininkas (irgi nenaujas) sukomplektuos valdybą, konkrečiau nutarsiančią, ką ir kaip ALB veiks.

Sovietinis sportas...

(Atkelta iš 1 psl.)

je turi laimėti bent pusę visų medalių (aukso, sidabro ir bronzos). Ligšioliniai pasiekimai atrodė šitaip: 1952 m. Helsinkio olimpiadoje tie "socialistiniai kraštai" buvo laimėję 29% visų medalių, 1956 m. Melbourn olimpiadoje -- 34% ir 1960 m. Romoje -- 39,6% visų medalių. Tokia "perspektyva" gali įvykti gali ir ne, bet sovietai jau šiandien sportą finansiniai remia tikrai dideliu mastu ir skelbia, kad sportiniai laimėjimai jau reikšia ir politinį pasiekimą, nes įrodomas "socialistinės sistemos pranašumas".

Taigi, kai komunistiniai kraštai 1951 m. virto Vakarų pasaulio partneriais sporto srityje, sporto pasaulis jau įgijo visai kitokį atspalvį, jei palyginti dabartinį laikotarpį su prieš 1951 m. buvusiu. Tarptautinėje arenoje dabar rungtyniauja dvi visai priešingos stovyklos, dviejų priešingų ideologijų ar santvarkų atstovai. Vakarų sporto veikėjų žodžiais, būtų visai bevilniška reikalauti, kad rytų bloko sportas savo žaidynėse atsikasytų politikos veiksnio. Tai būtų panašu į tai, jei iš tų sportininkų reikalautumėm, kad jie atsikasytų jų ideologijos.

Gal tai nėra džiuginas reiškinys, bet ir jis įrodo, kad pasaulis yra perskirtas į dvi dalis ir sporto srityje.

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JCS TURITE PASIRINKIMĄ JVAIRIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JCSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI ISSIUNČIAMIS PASTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurkė.

Prenterata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išėina: pirma, dieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiurkė, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

KOVA SU SKURDU

Stebint amerikiečių gyvenimą, sekant jų spaudą, kad ir snaudžiant prie televizijos, vis randi pavyzdžių, iš kurių ir lietuvių visuomenei vertėtų pasimokyti. Blogi ar geri tie pavyzdžiai, bet jie ne mūsų pačių išsigalvoti. Sako, savo namuose pranašų nebūsi. Todėl labai dažnai savųjų silumai, sumanymai ir naujos idėjos tinka tik sukriatikavimui, kartais net pasmerkimui. Geriausia atveju -- nekrepia ma į tai jokio dėmesio.

Štai, California Senior Citizen News skiltyse to laikraščio redaktorė Edith Bourwell pasisako prieš naujo įstatymo "kovai su skurdu" (Poverty project) pavadinimą. Kodėl to įstatymo nevadinti "gyvenimo lygio pagerinimo" planu, rašo ji. Žodis "skurdas" turi savyje neigiamą skonį, kartu pažemina visuomenę. Vietoj "skurdo" vartojant žodį "pagerinimas", jau gausi pozityvesnę, daugiau skatinančią sąvoką. Pagerinimas žada pažangą, kai tu tarpukova su skurdu mena galimybes tą kovą tęsti iki begalybės. Kas gi kada skurdą panaikino?

Skurdas, kad ir dažnai neišvengiama gyvenimo būtinybė, bet ją-ja retai kas garsinasi, kad ir kova su juo pastangomis. Ūkinio gyvenimo sąlygų kėlimas ir gerinimas yra visų laisvų ir pažangių kraštų visuomenių tikslas. Geresnė ar blogesnė sąlygose gyvenančių žmonių patys siekia būti "kuo nors", ne vien tik pašalpų objektais. Skurdui priskirtas žmogus skurdžium ir lieka, jo amžiu užantspauduotu skurdžiaus ženklu.

Žmogus ir skurdas patekęs, jei nenustoja vilties, jei pats nepasitenkina skurdžiaus kategorija įsigijęs, bet visomis išgalėmis stengiasi iš tos kategorijos išsikaupti, dažnai ir atsitiesia. Jo geri norai ir pastangos susilaukia ir paramos jo atsitiesimui, ne vien išmaldai. Tas pats ir visuomeniniame gyvenime. Daugelį sumanymų, daugelį mūsų visuomeninių reikalų turime įgyvendinti sudėtinu darbu ir lėšomis. Kai reikalas apčiuopiamas, įgyvendinus duoda teigiamų vaisių, jis susilaukia talkos ir paramos.

Gerai įsigilinę pastebėjome, kad nuolatinis "aukapiavimas" jau eina prie galo, nes tai nešiojasi savyje idėjinio skurdo požymius. Kai aukos tam, aukos kitam reikalui pasidaro nuolatinis pajamų šaltinis, kur nors glūdi nesveiki ūkinės galvosenos požymiai. Kovą su tokiu skurdu reiškiasi vis tuštinėjantis nuo parašų aukų lapais.

Kovos su mūsų organizacijų ūkinio skurdo metodai dažnai ribojasi apeliacijomis į žmonių patriotizmą. Bet retai kada pažvelgiama į veiklos metodus, į ūkinio organizacijos pagrindų ir principų pagerinimą kitais, nei išmaldos prašymo metodais. (J.Č.)

Amerikos lietuviai krepšininkai su Sydnejaus lietuvių sporto klubo Kovas nariais.

E. Karpavičiaus nuotrauka

KREPŠININKŲ VIEŠNAGĖ AUSTRALIJOJE

Pasišnekėjimų, siekimų paraiškinių ir subendrinimo, kuris vyko Šiaurės Amerikos krepšininkams viešinti pas Australijos lietuvių, negalima laikyti oficialiais priėmimais. Jie buvo draugiški nuo pradžios iki galo. To draugiškumo nebūtų padidinus ar sumažinus vienokią arba kitokią sportinių varžybų eigą. Australijos lietuviai laukė krepšininkų, kaip savo brolių, gyvenančių tais pačiais siekimais ir tom pačiom viltimis. Ir krepšininkai žinojo, kad jie vyksta ne pas svetimus, bet pas savus, kurie jų laukia ir juos brangina.

Dėl to ir visi susitikimai su lietuviams Australijoje ar tai pagerbimo vakarienėse, specialiai surengtuose baluose ar susipažinimo vakaruose buvo praversti broliškų nuotakių. Kalbose niekas neskėlė pasakų, nesivaidė nu dailintais žodžiais. Ir svečiai ir šeimininkai padarė nei daugiau, nei mažiau, kaip atskleidė savo širdis, parodydami, kad iš jų išeina ir į jas sugrįžta tas pats lietuviškas kraujas. Tačiau reikla pripažinti, kad tas nuoširdumas, kuris savaime išplaukė iš abiejų pusių, buvo daugiau jaudinantis, negu betkokia gražbylystė.

Savo pastabose sąmoningai vengiu minėti atskirų asmenų, prisidėjusių prie šios istorinės krepšininkų viešnagės Australijoje. Esu tikras, kad tai padarys kiti, sumegzdami jos istoriją. Tačiau negaliu tylomis praeiti pro rinktinės vadovą inž. Valdą Adamkavičių, nes jis Australijoje tapo to draugiškumo ir broliškumo simboliu. Kiekvienas jo žodis, pasakytas Australijos lietuviams, buvo jo širdies gabalėlis, kurį kiekvienas čia priėmė kaip brangenybę. Jis Australijoje atstovavo visą rinktinę. Jis kalbėjo ir Amerikos lietuvių vardu. Apie geresnį ryšį rinktinę Australijos lietuviai negalėjo nė svajoti. Jis, kaip ir jo pirmtakas p. J.J. Bachunas, prieš save matė vien lietuvių ir lietuvišką reikalą visame jo tragiškame didingume. Ir vieno ir kito įsitikinimu, nepakanka būti lietuviu, reikia kovoti dėl kiekvieno lietuviško reikalo. O laimi kovose tik stiprieji.

Ir dovanos, kuriomis buvo pasiųsta viešnagės metu, ilgiam laikams primins tą patį reikalą kovoti dėl lietuviškumo ir už lietuviškus reikalus. Sportuojančiam Australijos lietuvių jaunimui tą kovos dvasią skiepys Amerikos lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos paskirta dovana. Kokla forma dėl jos varžy-

sis Australijos lietuviai, atrodo, bus nuspręsta lietuviškų sporto klubų pasitarime. Tačiau esmė

je. Australijos lietuviai būtų laimingi, jei galėtų vėl su juo pabendrauti.

Inž. Valdas Adamkavičius nuvežęs Australijon Amerikos lietuvių sportininkų dovaną, padarytą skulptoriaus Vytauto Raulinaičio.

A. Budrio nuotrauka

ne formoj, o turiny. Varžybos dėl tos gražios sidabrinės taurės bus draugiškos varžybos tarp sportuojančių lietuvių Australijoje. Jie gi iš savo pusės įteikė broliams Amerikoje skydą su Australijos lietuvių sporto švenčių ženkleliais. Kaip žinoma, tokios šventės čia vykdomos kasmet tais pačiais kovos už lietuviškumą tikslais.

Patys krepšininkai, atrodo, įvairiausiai buvo apdovanoti kiekvienoje lietuvių kolonijoje Australijoje. Jie išsivežė jų ištisas kolekcijas.

Asmeninės dovanos už nuopelnus buvo įteiktos įvairiems su krepšininkų atvykimo organizavimu ir pravedimu glaudžiai susijusiems asmenims. Šiuo atveju paminėtinas J.J. Bachuno apdovanojimas auksiniu ženklu, skirtu atžymėti šią istorinę Šiaurės Amerikos lietuvių krepšininkų viešnagę Australijoje. Tai vienintelis ligšiol įteiktas auksinis ženklas. Kaip žinoma, tų ženklų yra trijų rūšių: bronziniai, sidabriniai ir auksiniai. Gaila, J. Bachunui nebuvo galima to auksinio ženklo prisegti asmeniškai jo pamėgtuose Adelaidės Lietuvių Namuose, kur yra jo vardo biblioteka ir kurio sodelyje auga jo ažuolas. Rinktinės vadovas inž. V. Adamkavičius priėmė jį apdovanojimo vardu tuose pačiuose Lietuvių Namuose Adelaidėje. Įteikimo momentas sukėlė audras plojimų ir eibes prisiminimų iš J. Bachuno viešėjimo Australijoje.

Oficialių priėmimų grupei priklausė visi tie priėmimai, kuriais australai pagerbė Šiaurės Amerikos lietuvių krepšininkus. Jeigu čia negalima kalbėti apie ypatingą nuoširdumą, tai vistiek negalima nepabrėžti tos reikšmės, kurią australai pridavė viešintiems lietuviams krepšininkams. Bdingiausios buvo taip vadinamos "Civic receptions", kurias valstijų sostinėse surengė miestų galvos - burmistrai. Oficialiosse kalbose kiekvienas burmistras nepašyškstėjo gražių žodžių ir vertinimų. Atrodė, kad kiekvienas jų iš anksto buvo susipažinęs su rinktine, jos pajėgumu, ja atstovaujančių kilmė, siekima. Tie priėmimai daugelyje vietų buvo panaudoti ir lietuviškos propagandos tikslams, įteikiant burmistrams literatūros apie Lietuvą.

Oficialumo skraistė gaubė ir sportinių varžybų pradžią bei pabaigą kiekvienoje Australijos valstijoje. Vienur jas atidarinėjo JAV diplomatai, kitur Karalienės Elžbietos atstovai - gubernatoriai, trečiur pačių australų sporto vadovai. Australų dūdų orkestrams teko išmokyti ne tik JAV, bet ir Lietuvos himną. Adelaidėje jis buvo sugrotas be priekaištų varžybas pradėdant ir baigiant.

Patiesiems krepšininkams, viso šio sujūdimo kaltininkams, tie oficialūs priėmimai, atrodo, galėjo ir įkyrėti. Jie, be abejonės, juos gerokai ir vargino. Būdami jauni, energingi, jie tramdė save, nuduodami, kad jie domisi, kas kalbama ir kodėl kalbama. Tačiau jie savo misiją ir šioje srityje, kaip kad ir krepšinio salėse, atliko be priekaištų. Jiems tai buvo gana sunki pareiga, nes juos traukė rungtynės ir ... jaunimas, toks pat tremties jaunimas, su savitu, seniams mažiau suprantamu pasauliu, savitais reikaliukais, jaunatviškais malonumais. Bet čia jau kita tema.

V. RADZEVIČIUS

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Lietuvių krepšinio rinktinės, sėkmingai rungtyniaujusios Australijoje, treneris ir vadovas V. Grybauskas, Lietuvių Dienoj New Yorke apsuptas Amerikos Balso pareigūnų, pasakoja savo įspūdžius apie laimėjimus Australijoje. Jo žodžiais radijo bangomis buvo perduoti į Lietuvą. Nuotraukoje iš kairės Amerikos Balso lietuvių skyriaus viršininkas dr. K. Jurgėla, V. Grybauskas, Amerikos Balso red. inž. P. Labanauskas ir amerikietis technikas iš Amerikos Balso.

V. Plodžinskio nuotrauka

Australijoje buvo pasikeista dovanomis. Nuotraukoje V. Adamkavičius, išvykos vadovas, priima iš J. Janavičiaus, ALFAS pirmininko, dovaną Amerikos lietuviams sportininkams ir J. Bachunui.

A. Budrio nuotrauka

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, parduvinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmadienį, ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT Švediska... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Ramunė Vilkuaitytė guodžia ištroškusius mažuosius šokėjus Lietuvos Dienos iškilmėse New Yorke. B. Kerbelienės nuotrauka

JAUNŲJŲ ŽODŽIAI IR MINTYS ŠARŪNAS VALIUKĖNAS

Mokyklos metraščio 'Mūsų metų' recenzija

Chicago Aukštesniosios Lituanistikos mokyklos šių metų metraštis yra penktasis šio žanro leidinys. Prieš jį jau pasirodė "Gintaras", "Sakalų keliai", "Tėvynės Pašvaistė", ir "Jaunystės žiedai". Minint mūsų didžiojo poeto, K. Donelaičio, 250 metų gimimo sukaktį, metraštis pavadintas "Mūsų metais".

"Mūsų metais", kaip ir seniau, išleido mokyklos Tėvų Komitetas, vedamas pirmininko P. Matulionio ir spaudos reikalų vicepirmininko V. Diminskio. Leidinį redagavo Mirga Pakalniškytė, vyr. red., Zita Burneikytė, Laima Nainytė, Marija Norušytė, Aušrelė Vaičiūnaitė, Danutė Vaičiūnaitė ir Jūratė Vaičiūnaitė. Redakcijos globėjas antruosius metų mokyklos direktorius J. Masilionis, įdomu, kodėl visos gerb. p. Masilionio talikininės tėra iš silpnės lyties?

Grižtant prie pačio leidinio... Metraščio vardas yra gražus ir labai tinkamas žiemės metams. Tik galia, kad viršelis beveik toks pat kaip praėjusių metų "Jaunystės žiedų", kuris savo ruožtu seka "Tėvynės pašvaistės" pavyzdį. Kad metraščiai panašūs savo forma ir formatu, yra gerai, bet kiekviena redakcija galėtų parodyti bent kiek individualumo ir bent nupiešti naują viršelį, antraštę!

Pirmas straipsnis, kuris man užkliuvo, yra ir pats pirmasis turinys. Tai Marijos Norušytės "Kodėl Jūs mus ignoruojate?". Tame rašinyje autorė iškelia gerą klausimą, kurį turėtų atidžiai perskaityti visi didžiosios spaudos atstovai. Marija, viena iš "Mūsų metų" redaktorių, skundžiasi, kad mūsų laikraščiai labai menkai aprašo lietuviško jaunimo veiklą, o kur ją aprašo, bijo paminti pasijymėjusių jaunuolių pavardes. Aš su autorė sutinku. Šiais metais dar nemačiau "Mūsų metų" recenzijos "Chicago Tribune" laikraštyje.

Sekant toliau, radau du rašinius, kurie yra tipiškai lietuvių jaunystės idealizmo ir naivumo produktai, būtent Aleksandro Pakalniškio "Amerika ir Lietuva" ir Laimos Nainytės "Amerikietiškos ir lituanistinės mokyklų skirtumai". Pirmajame straipsnyje autorius neišvengia klaidos, kurią daugelis mūsų lietuvių, senieji ir jaunieji, vis kartoja. Jis lygina Lietuvos ir Amerikos politinį galingumą. Taip negalima daryti. JAV yra aiškiai didesnis, stipresnis ir galingesnis kraštas, negu mūsų tėvynė, ir mums jau reikėtų galutinai su tuo faktu sutikti. Kaip ir kiti, kurie lygina tas dvi tautas, ypatingai mūsų vyresnieji, autorius savo argumentus gina Vytauto Didžiojo laikų Lietuva. Aš irgi didžiulius senąją Lietuvą, bet mes toje praeityje jau negyvename, o apie ją svajojimas mūsų tėviškės dabartinės padėties nepataisys. Mums, lietuviams, reikėtų pažvelgti į dabartį ir dirbti ateičiai, o ne vien pasakoti

kas buvo prieš 500 metų.

Antrajame straipsnyje lyginama mokykla: lietuviška su amerikoniška. Čia vėl pasirodo toks pat nerealias, o gal ir faktų nepažinimas. Autorė griežtai peikia amerikietiškas mokyklas ir jų metodus, tuo tarpu iškelia ir giliai lituanistinę mokyklą, nepaaiškindama ar ji rašo apie savo dvi mokyklas ar apie mokyklas bendrai. Man įdomu, kokią amerikietišką mokyklą vietę toji autorė lanko, nes aš su ja negaliu sutikti. Mano lankomoji amerikoniška mokykla yra įdomi ir net įspūdinga.

Praleisdamas gerą skaičių lapų ir nieko ypatingo juose neradamas, pagaliau priėjau prie tos pačios Norušytės kūrinių. "Nauja Tvarka". Jame autorė pasakoja apie savo keistus nuotykius vieną šeštadienį lituanistinėje mokykloje. Atvykus į pamokas, ji ten randa visai naują tvarką. Mokytojai pasidarę griežti, mokiniai rimti, ramiai mokina, atidžiai ruošia pamokas ir tarpusavyje kalba lietuviškai. Žinoma, pasakojimo gale autorė pabunda iš miego ir saldžių sapnų...

Taip pat geras kūrėnėlis yra Jono Reinio "Mano vargai ir bėdos". Čia su humoru autorius pasakoja apie savo didžiulią vargą -- rytmetinį atsikėlimą iš lovos.

Skaityt toliau radau vieną metraščio minusą, kuris kiekvienais metais kartojasi. Tai yra visa eilė ta pačia tema rašinių. Vieną dažniausią yra skautų stovyklos. "Mūsų metuose" šia tema telpa net dešimt rašinių ir vistiek skaitytojui neduodama pilnos stovyklos vaizdo. Tokia repetitcija yra ir nuobodi ir nereikalinga.

Kiekvienais metais metraštis būna pilnas rašinių užvadinių: "Kodėl aš kalbu lietuviškai", "Kodėl mes turime kalbėti lietuviškai", "Kalbėjime lietuviškai" ir t.t. Šita tema yra graži. Ji yra įspūdinga. Bet kuris iš tų, kurie moko "Kalbėjime lietuviškai" patys kalba lietuviškai? Kas iš tų, kurie šaukia "Mylėkim Lietuvą!" tikrai myli savo tėviškę? Kas iš tų, kurie skelbia "Kovokim už tėvynę!" iš tikrųjų lietuvių vybei pasiaukoja ir dirba?

Aš daugelį tokių kalbinių patirčių pažįstu. Kai kurie iš jų tikrai galvoja taip, kaip jie rašo; dalis net ir savo patarimus kitiems patys vykdo. Daugiausia iš jų mažai tegalvoja apie lietuvių bėdą. Kai kuriems ji visai nėra problema; patys vos gali lietuviškai susikalbėti, jie vistiek nori pasirodyti savo vyresniesiems, kokie geri lietuviai esą...

Iš viso šito banališkumo vienas rašinys iškyla lyg koks skaidrus gintaras iš juodos miglos. Rašydama "Pajutau, kad esu lietuviškė", penktos klasės mokinė Daina Baraitė pagauna stebuklingą bei inspiracinį tėvynės meilės ir pasiilgimo jausmą, kuris turbūt

mus visus kartais staigiai pasiskandina svajonių gėlmėse. Dainą toks momentas apsupo skautų stovykloje po vėlavos nuleidimo, kuriame ji buvo davusi žodį. Ji rašo:

"Saulė nusileido, pasidarė tamsu ir vėsu, Liepsnojo laužas. Mane iš svajonių į realybę grąžino sutartinis stovyklos šūkio kartojimas: Lietuva, Lietuva, nenurimsim, kol tu pavergtai!"

Šiurpas perėjo per visą kūną. Ne dėl vakaro vėsimo, ne, Krūtinėje užsiliepsnojo kažkokia liepsna. Pajutau, kad esu lietuviškė. Prisiečiau širdyje, kad visomis jėgomis dirbsiu, kad mano tėvų ir mano žemė būtų laisva."

Lieka dar duminėtini beletristiniai kūrinių. Pirmasis, Gedimino Indreikos "Kellionė Šepeton", buvo skaitytas šių metų abiturientų išleistuvėse. Pasakojimas turi tam tikro humorą ir intrigos, ir parodo autoriaus stiprų Lietuvos geografijos pažinimą. Galia, kad autorius skaitytojo intrigą nutraukia du pertempimai "sapno" užbaigimu. Antrasis, Jurgio Bradno "Diena prieš du šimtus metų", yra ne tik įdomus ir originalus darbelis, bet ir parašytas nepaprastai gera kalba. Turinys ištrauktas iš Kristijono Donelaičio gyvenimo svarbiausios dienos. Metrašties užbaigtas kiti miestų lituanistinių mokyklų rašinių rinkinių ir ČALM direktoriaus Masilionio mokslių metų veiklos santrauka.

Bendrai imant, "Mūsų metais" yra geras metraštis. Jis tvarkingai suredaguotas, turi gan įdomų turinį, sudarytą iš rašinių, eilėraščių ir daugelio nuotraukų. Redakcijos vienintėlis nusikaltimas yra jos gera širdis. Turbūt, nei vieno gauto rašinio ar rašinio neatmetė. Metraštyje viso jų atspausdinta 96. Kad toks didelis rašinių skaičius ("Jaunystės žieduose" buvo dar daugiau!) tai pusė bėdos, bet nelaimė yra ta, kad labai mažas nušimtis tų rašinių verta spausdinti. Redakcija gali dalį jų vietos užleisti nuotraukoms, o kitą dalį visai užmiršti, nes storo metraščio nereikia. Rašinio pateikimas į metraštyje turi būti neautomatiškas dalykas, bet moksleivio idealas, kurį galima pasiekti tik "sėjant pasėlio grūdus ir dirvos neapleidžiant", t.y., sunkiu darbu ir geru mokymusi.

Kilo viena mintis, kurią aš seniai nešioju. Tebūnie ji skaitytojo ir ypač metraščio redaktorių, globėjo bei leidėjų supras, kaip sugestija naujai darbo sistemai paieškoti, o ne kaip pasmerktas ar kaltinimas.

"Mūsų metų" krikštynų vakarą metraščio globėjas Masilionis pareiškė nuomonę, kad kiekviena redakcija turi teisę savo medžiagą taisyti. Direktorių jau ne pirmą kartą taip aiškino ir greičiausiai panašiai ir toliau aiškina.

KALBOS KERTELĖ

STEPAS VYKINTAS

L. DAMBRIŪNO "LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ"

Leonardas Dambrūnas yra žinomas pojablonskėnės kartos mūsų kalbos specialistas. Jis yra LE kalbos dalykų bendradarbis, Gimtosios Kalbos redaktorius, kelių kalbinių leidinių autorius. Ši sintaksė, matyt, buvo parašyta Nepriklausomybės laikais ir taikyta mokykloms. Dabar papildytoji jos laida pasirodė Chicagoje. Šio vadovėlio autorius prarmėje rašo, kad jis šią trečiąją laidą papildęs vienu nauju skyreliu apie tiesioginę ir netiesioginę kalbą. Kadangi ši laida yra išleista fotografuotiniu būdu, tai ir visos rašybinės ir skrybinės naujovės bei klaidos yra likusios nepakeistos. Tai mūsų tremties sunkių darbo sąlygų vaisius, dėl

ko sintaksės autorių galima suprasti ir dėl jo naujovių ar klaidų nesijaudinti.

Suprantama, kad kiekvienas mokslininkas ar vadovėlių autorius stengiasi išraišti savo srityje ką nors naują. Taip ir L. Dambrūnas sukurė mūsų sintaksėje keletą naujovių: naujų sintaksinių terminų, naujų skyrių apie žodžių subordinaciją ir koordinaciją sakinyje, apie išskirtinius pažyminius, apie sakines žodžių grupes etc. Visos šios naujovės yra kalbos mokslo pažangos rodiklis. Tačiau būtų gerai, jei šios naujovės būtų priimtose visų mūsų sintaksės autorių, nes jeigu kiekvienas sintaksės autorius vis įves naujus terminus, naujus aiškinimus, tai mokiniai nebesusivaišys, kurios sintaksės terminologijos reikia laikytis. Mane L. Dambrūno sintaksės naujovės tikrina, ir jo sintaksę mielai Vasario 16 gimnazijoje naudoju, tačiau ši sintaksė, kaip vadovėlis, ypač ši jos trečioji laida turi daug trūkumų.

Mokyklinės sintaksės pagrindiniai ypatumai turi būti: gera, pavyzdinga kalba, tiksli rašyba ir tiksli skryba. Tiesa, L. Dambrūnas puikiai moka gimtąją kalbą, tačiau jis kartais parenka tokius nepavyzdžius sakinius pratimams, kad jie joki būdu negali būti gerame kalbos vadovėlyje naudojami. Pvz.: "Atsiskyrėlis lok' didžiulį sutiko". Senovinis rašytojas ar pasakotojas, kuris nieko neišmanė apie mūsų kalbos sintaksę, galėjo taip parašyti, tačiau dabartinis sintaksės autorius negali parinkti tokių nežmoniškai sutvarkytų sakinių kaip pavyzdžių. Tokių nepavyzdžių sakinių L. Dambrūno sintaksėje yra gana daug, pvz.: Už šį drabužėlį tris rublius sumokėti turėjo. Vaikai, kam vis vėpsot taip? Argi mes jau neturime geresnių mūsų sakinių santvarkos pavyzdžių?

Taip pat negalima laikyti teigiamu dalyku sintaksės autoriaus pavyzdinės medžiagos parinkimo. Per pastaruosius 20 m. mūsų rašytojai tremtyje yra sukūrę kalbinių požirčių daug gerų veikalų, iš kurių sintaksininkas galėjo rieškučiomis semtis puikios pavyzdinės medžiagos. Deja, šios mūsų naujausios literatūros pavyzdžių šioje sintaksėje labiausiai pasigendame.

Mokslinių požirčių būtų buvę reikalinga sintaksės autoriui duodamus pratimus pavyzdžius pažymėti, iš kurių rašytojų šie pavyzdžiai yra paimiti. Dėl rašybos sintaksės autorių pratarmėje teisinasi: "Mokytojai, be abejo, mokės savo mokiniams paaiškinti, kad rašymas plauti ar plauti yra rašybos mažmožis ir kad nėra kokia klaida rašyti vienaip ar kitaip. Vadovėlyje liko ir viena kita korektūros klaida, pvz. rašymas drauge taip pat ir kt., kurias vadovėlio vartotojai mokės patys pasitaisyti."

Deja, tenka pabrėžti, kad tokie rašybos dalykai nėra mažmožis, o yra pagrindinis dalykas, nes jeigu tokie rašybos dalykai yra mažmožis, tada mokiniai sakys, kad ir nosinių žymėjimas yra mažmožis. Kaip mokiniams išaiškinti, kad autorius beveik visoje sintaksėje rašo pjauti, įieškoti, o 89-92 puslapyje plovė, ieškojau. Tenka aiškinti, kad iš dviejų sintaksės vadovėlių nuotrafovo vieną, ir todėl yra dvejopa to paties vadovėlio rašyba. Arba, kaip mokiniam išaiškinti, kad taip pat, taip pat rašyba yra korektūros klaida, jei sintaksėje šis žodelytis yra rašomas dvejopai apie dešimtį kartų. Rašybos ar korektūros klaidų šioje sintaksėje laidoje tokia knibždynė, kad autoriui vertėtų greitai išleisti ketvirtąją, patailsytą laidą. Rašoma: kurenant, sruveno, po trys, pagalbiniai, Dunojėlis, paisai, gudi, butent, tysojo, rūpužės, drebtai ir kt. Turi būti rašoma: kurenant, sruveno, po tris, pagalbiniai, Dunojėlis, paisai, gudi, butent, tysojo, rūpužės, drebtai. Tai tik mažas dalis išrašytų sintaksės rašybos ir korektūros klaidų.

Recenzuodamas J. Žiugždos sintaksę, pabrėžiau, kad J. Žiugžda įterptinius žodžius sakinyje išskiria kableliais, o L. Dambrūnas dėl įterptinių žodžių skrybos taip nustato: "kai kurie įterptiniai žodžiai, kurie skaitant išskiriami aiškesnėmis pauzėmis, išskiriami kableliais. Visuomet skiriami kableliais šie įterptiniai žodžiai: vadinasi, be to, žodžiu sakant, trumpai kalbant, tikrai sakant, nepaisant to, antra vertus, viena... antra..., priešingai, kitaip, beje, deja..." Visi kiti kableliai paprastai ne skiriami" (Žr. 55 psl.). Tuo būdu L. Dambrūnas įveda naują įterptinių žodžių skrybos dėsnį, kuris yra priešingas tradicinei mūsų skrybai. Jis sudaro mokiniams ir nemažą painiavos, nes nežinia, kur yra tos aiškesnės pauzės, o kur jų nėra, kuriuos įterptinius žodžius kableliais išskirti, o kurių neišskirti; tada geriausia mokiniams skelbti šūkį: šalin kableliai!

Negalėdams trumpoje recenzijoje apžvelgti visų šios sintaksės trūkumų, norėčiau, kad ši mokslinių požirčių nebloga L. Dambrūno sintaksė artimiausioje ateityje būtų išleista dar kartą, bet ne fotografuotiniu, o tipografiniu būdu, visiškai ištaisyta ir papildyta naujausia mūsų literatūra, pavyzdine medžiaga.

Leonardas Dambrūnas -- Lietuvos Kalbos Sintaksė, Pedagoginio Lituanistikos Instituto leidinys, Chicago, 1963 m. 103 psl. Kaina 2,50 dol.

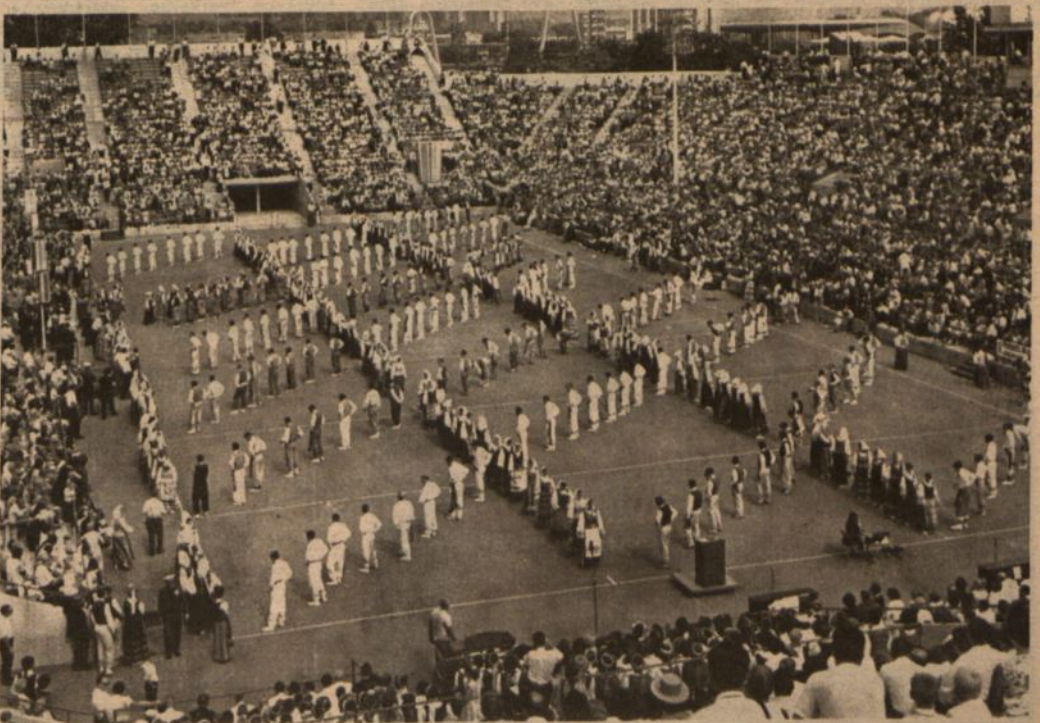
LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS -- 3 (15) nr. Išeina 4 kartus į metus. Prenumerata -- 4 dol. metams. Vyr. redaktorius dr. St. Bležis. Ats. redaktorius dr. S. Budrys, 9236 So. Longwood Dr. Chicago, Illinois 60620. Administracija: Dr. A. Garunas, 2737 West 71 St., Chicago, Ill. 60629.

36 psl., gausiai iliustruotas leidinys yra sveikintinas mūsų veiklių gydytojų įnašas. Jame telpa straipsniai iš medicinos mokslų gražiai papildomi visuomeninio pobūdžio informacijomis, rodančiomis gyvą lietuvių gydytojų veiklą ir jų įnašą lietuvių visuomenei.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS -- 3 (15) nr. Išeina 4 kartus į metus. Prenumerata -- 4 dol. metams. Vyr. redaktorius dr. St. Bležis. Ats. redaktorius dr. S. Budrys, 9236 So. Longwood Dr. Chicago, Illinois 60620. Administracija: Dr. A. Garunas, 2737 West 71 St., Chicago, Ill. 60629.

36 psl., gausiai iliustruotas leidinys yra sveikintinas mūsų veiklių gydytojų įnašas. Jame telpa straipsniai iš medicinos mokslų gražiai papildomi visuomeninio pobūdžio informacijomis, rodančiomis gyvą lietuvių gydytojų veiklą ir jų įnašą lietuvių visuomenei.

Tautiniai šokiai Lietuvos Dienoje New Yorke.

B. Kerbelienės nuotrauka

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Nauji ligoinės draudimai visiems net virš 65 metų. Kreipkitės pas V. Giedraitį tel. 944-6835 ar Z. Obelenį tel. 881-7741.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 6 D. Lietuvos Tautinės šventės ir K. Donelaičio minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje, Rengia LB I apyl. valdyba.

RUGSĖJO 6 D. New Yorko vyrų okteto koncertas N. parapijos salėje.

RUGSĖJO 12 - SPALIO 15 Dailininko A. Dargio ir skulptoriaus A. Mončio meno paroda.

RUGSĖJO 19 ir 20 D. Amerikos ir Kanados Skautininkų ir vadovų sąskrydis šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 20 D. susipažinimo pobūvis Čiurlionio Ansamblio namuose, Rengia LVS Ramovė.

RUGSĖJO 27 D. kun. Petro Dzegoraičio 25 metų kunigystės jubiliejus - banketas, šv. Jurgio parapijos auditorijoje.

RUGSĖJO 27 - SPALIO 4 A. Tamošaitienės dailės, tautinių dainių ir drabužių paroda Čiurlionio Ansamblio namuose, Rengia LB I apyl. valdyba.

SPALIO 3 "Užburti vaikai". Vaidina Chicago K. Donelaičio mokyklos teatro mėgėjų grupė šv. Jurgio parapijos salėje.

SATISFACTION

for you
in a

MORTGAGE loan at ST. CLAIR SAVINGS

813 EAST 185TH STREET
6235 ST. CLAIR AVENUE
25000 EUCLID AVENUE
26000 LAKE SHORE BLVD.

Čiurlionio ansamblio nariai Lietuvių Dienos parade.

V. Pliodžinsko nuotrauka

SPALIO 10 D. SLA 136 kuopos vakaras šv. Jurgio par. salėje.

SPALIO 17 - LAPKRIČIO 19 Dailininko V.K. Jonyno meno paroda.

SPALIO 17 D. šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos rengimas.

SPALIO 18 D. Lietuvių Bendruomenės rengia Lietuvių Dieną Naujosios parapijos salėje.

SPALIO 24 D. metinis Lithuanian Village ballus - banketas su programa Lietuvių salės patalpose.

SPALIO 25 D. Kristaus Karaliaus akademija ir metinė vakarienė Nauj. parapijos salėje, Rengia Moterų Sąjunga.

SPALIO 31. Metinis Korp. Neolithuania ballus.

LAPKRIČIO 7 D. Pilėnų tunto vaidinimas šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 8 D. šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos rengiami pietūs.

LAPKRIČIO 14 ir 15 D. Vaidilos Teatro premjera "Užburtoji dėdėlė" šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 21 - GRUODŽIO 17. Dailininko R. Viesulo meno paroda.

LAPKRIČIO 21 D. Inžinierių ballus. Ruošia Korp. Plienai.

LAPKRIČIO 21 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 22 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos pietūs šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 26-29 D. Amerikos ir Kanados Ateitininkų Sėdraugių suvažiavimas.

GRUODŽIO 19 - SAUSIO 21. Dailininko V. Kasiulio meno paroda.

Kova su pievų ligomis

V. APANIUS

Kaip dauguma augalų, taip ir pievų žolės yra lengvai užkrečiamos įvairiomis ligomis. Dažniausia šios ligos yra fiziologinio pobūdžio, t.y., jų reiškiniai yra priežastimi netinkamo trąšų naudojimo arba visiškai trąšų stoka. Tos ligos, apie kurias kalbėsime, yra sukkeliamos parazitinio fungo ir yra užtikamos plačiau paplitusiose pievinėse žolėse, auginamosiose šiaurinėje bei rytinėje JAV dalyje, čia paminėtina Agrostis tenuis -- colonial bent,

GRUODŽIO 27 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos Kalėdų eglutė šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Slovėnų auditorijoje. Rengia Lietuvių Bendruomenė.

SAUSIO 3 D. šv. Kazimiero mokyklos kalėdinė eglutė.

SAUSIO 9 D. vaidinimas, ruošiamas Lietuvių Fronto Bičiulių Clevelande.

VASARIO 20 D. šv. Kazimiero Lit. Mokyklos rengimas.

VASARIO 27 D. 1965 m. Ateities Klubo rengimas šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 7 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos ruošiami pietūs, "Aukuro" ansamblio išvykoms paremti.

BALANDŽIO 4 D. "Aukuro" ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 25 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tradicinis metinis ballus.

BALANDŽIO 26 D. Margučių ridinėjimas. Ruošia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

GEGUŽĖS 9 D. Motinos Dienos minėjimas, ruošia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

ar Agrostis palustris -- creeping bent, Poa pretensis -- Kentuck blue ir Festuca -- fescue rūšys, red, creeping, penna.

Pievų entuziastai, kurie siekia užlaikyti gražias pievas, yra patyrę šių ligų daromą žalą. Jos visuomet grasiina ir yra labai lengvai užkrečiamos, tarpininkaujant vėjui, perneša mikroskopines sporas iš vienos vietos į kitą. Vanduo yra taip pat ligų nešėjas. Be to, užkrėsti ligas galima įrankiais, grėbliais, piau namomis mašinomis ir pan. Batai yra ligų išnešiotojai.

DAŽNIAU SUTINKAMOS LIGOS:

Fusarium nivale -- sniego pelėsi (snow mold). Šią ligą sukelia gausus drėgmės kiekis palankioje temperatūroje tarp 40 - 60 F. Žala padaroma sniegui tirpstant anksti pavasarį arba žiemos atlydžio metu. Sniegas nėra šios ligos priežastimi, bet tirpdamas sudaro palankias sąlygas ligai plėstis. Pradžioje galima pastebėti 1 iki 2 colių diametre dėmes, fungui plečiantis dėmės didėja melsvai pilkos spalvos, kartais ir tamsesnės spalvos. Paprastai 2 pėjų diametro didumo dėmės.

Šią ligą galima kontroliuoti naudojant organinius ar neorganinius gyvojo sidabro mišinius. Taip pat vartojami organiniai sieros mišiniai Scotts Co. Scuti yra geras

PREZIDENTO

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO

parašytas veikalas neužilgo pasirodys knygų rinkoje. Monografiją leidžia

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba.

Šį leidinį dar galima užsiprenumeruoti, prišuntus 10 dol. ALT S-gos izdininkui Povilui Ališauskui - 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; Dirvai, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103 ir per vietos ALT S-gos skyrių valdybų narius.

preparatas naudoti šiai ligai su-

laikyti.

Sclerotinia homeocarpa -- dolerio taškai (dollar spot). Liga pasireiškia vėsaus ir drėgno oro periode, pavasarį ir rudenį. Pavojinga visoms rūšims pievinių žolių, bet ypatingai neatspari šiai ligai Agrostis rūšis (bent grass). Maži geltoni taškeliai pasirodo ant lapelių. Žolės lapeliai išblunka, išgelsta ir užkrėsta vieta pasiekia maždaug 1 1/2 colių diametro dydžio. Žolė šiose vietose gali išgesti, pranykti iki šaknų.

Preparatas "Tersan", pagamintas Du Pont Co. gana gerai kontroliuoja šią ligą.

Pellicularia filamentosa -- parudavusios dėmės -- brown patch. Ši liga atsiranda reatyvnei oro drėgmei pasiekus 100% ir nakties temperatūrai laikantis apie 70 F. Būdinga žymė: parudavę žiedai, apvalios formos dėmės nuo 2 colių iki 2 pėjų diametro. Liga ypatingai pasireiškia, jei žolė auga per daug vešliai nuo perdidelio kiekio azotinių trąšų. Lapų ir šaknų parudavimas dėmėtoje vietoje dar nereiškia, kad velėna toje vietoje yra mirusi. Kai kuriais atvejais atsigauna ir vėl graži žolė žaliuoja.

Naujausias preparatas yra chromato mišinys, taip pat galima vartoti gyvojo sidabro bei sieros mišinius. Tersan, Lawn & Turf fungicides geri preparatai.

Agaricus, Marasmius ir kt. Fiary Ring -- šią ligą padeda sukelti įvairių grybų rūšys, kurios įsimeta pievose, ir bando savo tankiu miceliu grybinu užblokuoti podirvio vandens judėjimą. Šios ligos požymiai yra tamsiai žalios apvalios juostos ar žiedai. Paprastai toje vietoje žolė miršta ir tos juostos gali plėstis toliau.

Šiai ligai sukontroliuoti beveik nėra priemonių. Kalifornijoje kai kurios bandymo stotys patyrė šio

kius tokius rezultatus, vartojant magnesium produktus, kaip dolomitic limestone, dolomitinės kalkės ir Epsom druskas. Kiti ekspertai pataria naudoti tinkamą patręšimą, kiti dar pataria pradžio pasirodžius žiedams kol jie maži, tas vietas iškasti ir užpildyti su nauja žeme.

Algae - Alges taip pat sudaro tam tikros žalios pievoms. Pievoms kenkiančios algės yra tikri žali augalai. Alges negalima priskirti prie tikrų parazitų, bet yra efektingi naudotojai maisto medžiagų. Jų skalčiui didėjant pievų žolė tikrai nukentės. Ten kur alges auga, reiškia, kad ta vieta turi per daug drėgmės ir reikalingas nusausinimas.

Vartojama copper sulfate t.y. vario sulfatas, atskiestas vandenyje. Atsargiai purkšti ar laistyti, nepaliečiant žolės.

BENDROS KOVOS PRIEMONĖS

Kovoje su pievų ligomis neapsieinama be chemikalų vartojimo. Bet su gera praktiška pievų priežiūra šių ligų galima pilnai išvengti. Jeigu yra tinkamas pievos nusausinimas, tręšimas ir žolės piovimo ar kirpimo aukštis, tai tikrai padės išvengti įvairių ligų atsiradimą. Pastebėjus įtartinas žymes, patartina imtis sekančių priemonių:

1. Patikrinti užkrėstas vietas, ar ten pirmoji eilė nėra vabzdžių kenkėjų kaip, grubs, sodwebworms ar kt. insektų.
2. Bandyti nustatyti ligą arba nežinant kreiptis į artimiausią įstaigą, Garden Center, kur ekspertai tame reikale padės.
3. Pasirinkti tinkamus vaistus -- chemikalus, naudoti pagal duotus gamintojo nurodymus.
4. Pagal galimybes bandyti nustatyti pagrindinius faktorius, ar tai būtų per didelis vandens kiekis, netinkamas oro bangavimas, ar maistingųjų medžiagų trūkumas.

IEŠKOMI

AUSEVIČIUS, Jonas, kilęs iš Želvos val., Ukmergės ap.

CIALKA, Jonas, gim. Raudondvaryje 1924 m. balandžio 11 d. GREFA, Antanas (ar Vladas) žmona Rožė, Martyno duktė, ir vaikai Antanina, Jurgis ir Stasys, gyvena Pittsburgh, Pa.

GVALDIENĖ - ŽALYTĖ, Antanina, kil. iš Pakruojo.

KALNIETIS, Juozas, Kazimiero sūnus, iš Butėklų km., Rokiškio val., gyvena Buenos Aires, Argentinoje.

KARPEVIČIUS (Karpavičius), Povilas, Prano sūnus, kilęs iš Pandėlio, val. Rokiškio ap. KRASAUSKIENĖ (CROCK) - GRICIUNAITĖ, Salomėja, kil. iš Saviliškių km., Pakruojo val. KURKLYTĖ, Marytė, iš Panevėžio.

MICKEVIČIENĖ - MINKŠTIN, Teofilė, Baltramiejaus duktė, gimusi Liepojoje, Latvijoje. PAUKŠTYS, Pranas, Bronislovo sūnus, spėjami gyvena Chicagoje.

SLAMINSKAS, Juozas, gyvena Pittsburgh, Pa.

STEPONAVIČIUS, Kazys, kilęs nuo Alytaus, spėjami gyvena Bostone ar netoli.

VASILIAUSKAS, Cezaris, atvykęs Amerikon po II Pasaulinio Karo.

VENSKUVIENĖ - KUDIRKAITĖ, Marija, Jono duktė, iš Kiršių km., Keturvalakų val., Vilkauskio ap.

Ieškomieji arba žinantieji apie juos maloniai prašomi atsiliiepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York, N. Y. 10024

New Yorko Vyrų Okteto dalyviai. Iš kairės į dešinę: Alf. Ilgutis, Vyt. Daugirdas, Rom. Kezys, Juoz. Nakutavičius, Kest. Simanavičius, Vyt. Alksnis, Vyt. Aukštikalnis ir Leon. Ralys nebetilpęs. Taip pat nematyti ir vadovo Aleksandro Mrozinsko. Oktetas koncertuos Clevelande š.m. rugsėjo mėn. 6 d. Liet. Naujosios Parapijos salėje.

V. Alksninio nuotrauka

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJA JAV LB VADOVYBĖ

Inž. J. Jasaitis, LB Tarybos suvažiavime perrinktas Amerikos Lietuvių Bendruomenės pirmininku, sudarė naują "kabineta".

Jį įeina: M. Rudienė, inž. J. Jurkūnas, Z. Dailidka, J. Ignatonis, M. Šimkus, Paštukas, V. Radžius ir Kleiva.

• LB Worcesterio apylinkė rugpjūčio 17 d. paaukavo Lietuvių Fondui šimtą dolerių.

NEOLITHUANŲ STOVYKLA

Šią vasarą studentų neolithuanų stovykla įvyksta p.p. Garmų vasarvietėje — Echo Valley Lodge & Cottages, Echo Lake, Penna. nuo rugpjūčio 29 d. iki rugpjūčio 7 d.

Visi stovyklautojai suvažiuoja šeštadienį, rugpjūčio 29 d., o sekmadienį, rugpjūčio 30 d. po pamaldų 11 val. ryto iškilmingas stovyklos atidarymo posėdis ir kol. Stasio Santvaro, korp. garbės filisterio, paskaita.

Visi neolithuanai — filisteriai, senjorai ir junjorai yra kviečiami stovykloje dalyvauti. Neolithuanų bičiuliai bei svečiai maloniai kviečiami aplankyti stovyklą ir praleisti laiką studentiškoje nuotaikoje.

KVIETIMAS

Lietuvių Profesorių Draugijos nariai maloniai kviečiami dalyvauti paprastam dvimetiniam LPDA draugijos visuotiniame suvažiavime š. m. rugsėjo mėn. 13 d., sekmadienį, 12 val. Chi-

cagoje, Jaunimo Centre. Dienotvarkė įprastinė. Iš vakaro, šeštadienį, rugsėjo 12 d., 7 val. 30 min. vakare pirmą kartą pagerbsime abiejų Tėvynės okupantų nužudytus ir kankintus mūsų kolegas ir studentus partizanų uždėjimu vainiko prie paminklo kovotojams, žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Po pagerbimo akto dalyvausime subūvime-vakarieneje, kurią ruošia Lituanistikos Instituto Iždo Taryba. Laukiamas pelnas bus skirtas minėto instituto darbams spausdinti. Dėl biuletių prašome iš anksto kreiptis su septyniais doleriais pas prof. S. Dirmantą: 6616 S. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629.

Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje

* PREZIDENTO ANTANOSMETONOS MONOGRAFIJĄ užsiskakė: Jonas Leonas, Cleveland, ir Vladas Varneckas, Wolcott, Conn.

PRAPLĖSTAS BALFO SEIMO KOMITETAS

Rugpjūčio 19 d. posėdyje buvo praplėstas Balfo XII Seimui Rengti Komitetas. Į jį dabar įeina: A. Trečiokas ir L. Virbickas — spaudos reikalams; St. Lušys, A. Senikas, kun. L. Jankus; A. Radzivanienė — banketo reik.; A. Kaunas — finansų; J. Jankus ir J. Zaruskas — registracijos; T. Dzikienė — meno programai; J. Trečiokienė — kokteilų šeimnininkė; M. Virbickienė — vaikių šeimnininkė.

Balfo seimas įvyksta spalio 17-18 d. New Yorke, banketas spalio 17 d. 7 val. vak. Hotel New Yorker, Pamaldos Angelių Karalienės bažnyčioje spalio 18 d. 11 val.

Laukiama per 100 atstovų ir kita tiek svečių.

Iš Tautinio Bendruomenės Santykių Komiteto (National Committee for Community Relations), sudaryto JAV prezidento pakvietimu, suvažiavimo Washingtone rugpjūčio 18 d. Stovi iš kairės: Čekas kun. dr. Kucerta, slovakas Valušek, JAV Prekybos sekretorius Luther Hodges, ukrainietis adv. Lesawyer ir lietuvių atstovas prel. J. Balkūnas.

PHILADELPHIJOJE RUOŠIAMAS PREZ. ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS

Minėjimui ruošti yra sudarytas organizacijų komitetas, vadovaujant A.L.T. S-gos Philadelphia skyriui. Džiugu pažymėti, kad prie buvusio mūsų valstybininko prisiminimo prisideda visos organizacijos (jų yra 18): Bendruomenės Philadelphia ir Pietinės N.J. apylinkės, Romuvėnai, Neo-Lithuanai, Moterų Ats. Klubas, Inžinierių S-ga, Balfas, Vyčiai, Karo Veteranai, SLA, Frontininkai, Ateitininkai, Muzikalinis Klubas ir kitos. Minėjimas įvyksta rugsėjo mėn. 26 d. (šeštadienį) gražioje McCallister and Sons salėje, 1811-1817 Spring Garden St.

Pats minėjimas ruošiamas iš dviejų dalių: akademijos ir vakariinės. Į akademiją, kurios pradžia 6:30 val. vak. įėjimas laisvas. Dalyvaujantieji vakarienei užsiregistruoja pas Tautinės S-gos valdybos narius ir kitus komiteto atstovus. Vakarienei 7.50 dol.

Akademijos metu kalbės Lietuvos pasiuntinys Washingtone J. Kajeckas, o apie A. Smetonos veiklą kalbės tėvas J. Vaišnys, S.J. Meninę dalį išpildys Philadelphia Lietuvių Meno ansamblis, vadovaujamas L. Kaulinio ir solistė I. Stankūnaitė, akompanuojant J. Stankūnui. Ištraukas iš Smetonos raštų skaitys E. Čekienė.

Vakarienos metu, kurios pradžia 9 val. vak. numatoma sol. J. Stankūnaitės meninė programa ir atstovų kalbos. Be to, ištraukas skaitys dailiojo žodžio menininkė J. Vebaitienė. Tikimasi daug svečių iš New Yorke ir kitų apylinkių. Sekančią dieną, sekmadienį, šv. Andriejaus bažnyčioje 10:30 val. mišios už a.a. A. Smetoną, kurių metu pamokslą sakys tėvas J. Vaišnys, S.J.

Visi vietos ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti mūsų didelio patrioto a.a. A. Smetonos 20 metų mirties minėjime.

BENDRUOMENĖS BALSO GEGUŽINĖ

Visi klausome Bendruomenės Balso radijo valandėlę. Visi laukiame žinių ir naujienų iš Philadelphia gyvenimo. Tačiau, kad valandėlė finansškai išsilaikytų, neužmirškime ir jos. Visi žinome, kad dėl lėšų stokos buvo galvojama iš valandos pereiti į pusvalandį. Valandėlės padėčiai gelbėti sudarytas specialus komitetas, iš pirm. J. Stikloriaus, reikalų vedėjo A. Jonio, sekr. P. Didelio, išd. G. Dragunevičiaus ir nario S. Melniko.

Šis komitetas š. m. rugsėjo mėn. 13 d. (sekmadienį) Čiapo sode 121 Stanley Ave., Bellmawr N.J., ruošia linksną gegužinę, kurios pradžia 12 val.

Gros geras orkestras, veiks puikus su šiltais ir šaltais užkandžiais ir gėrimais bufetas. Bus ir kitų pramogų. Radijo valandėlės vedėjas H. Savickas ir jo talkininkai: J. Bubelis, J. Skladaitis, V. Muraška, R. Krušinskienė, M. Kaulinytė, E. Šaulytė, S. Jurokytė ir kiti dirba ir aukojasi lietuviškam reikalui. Paaukokime ir mes valandėlę laiko ir keletą dolerių, kad tiek komitetui, tiek valandėlės kolektyvui būtų linksmiau dirbti.

Kelrodys: Pervaziavus Walt

roda, kurią dailės mėgėjai galės lankyti visą savaitę. Jos uždarymas įvyks rugsėjo mėn. 20 d. Parodą organizuoja Amerikos Lietuvių Gydytojų S-gos Michigano skyrius ir maloniai kviečia Detroito ir apylinkių lietuvius nepraleisti progos gausiai dailininko kūrybos vaisiais pasigėrėti.

K. Jurgutis

CHICAGO

* LB BRIGHTON PARKO Apylinkės Rudens Balius rengiamas spalio 24 d. Balio Pakšto salėje Chicagoje.

ŠACHMATAI

JAV šachmatų pirmenybėse Bostone, po 9 ratų pirmavo didmeisteriai P. Benko, N.Y. ir Robert Byrne, Indianapolis, su 8-1 taškų. Jugoslavias Radocič, įveikęs didmeisterį Lombardį, sekė su 7 1/2 tšk. Lietuvių dalyvių šiose pirmenybėse nedaug, tačiau visi pasirodė gerai, ypač Ignas Žalys iš Montreallio. Jis įveikė du meisterius: dr. P. Lapiken, Monitoba ir Eric Marchand, Rochester, N.Y. ir dabar atsidūrė vienoje grupėje su New Yorko žymniais: didmeistieriu Bisguier, Sherwin, Valvo, Levy ir kt., visi turėdami po 6 1/2 : 2 1/2 tšk.

Algis Makaitis, įveikęs eksperimentą Rose, turi 5 tšk., K. Merkis 4 1/2, Algirdas Leonavičius 3 1/2 tšk.

Pirmenybės baigėsi rugpj. 29 d. Dalyvavo 234 šachmatininkai iš JAV, Kanados, Europos ir P. Amerikos.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Aloyzas Baronas — Saulės grįžimas, novelės — 1.50 dol.

Juozas Mikuckis — Derliaus Vainikas — eilėraščių — 3 dol.

Visa eilė kitų anksčiau pasirodžiusių knygų, albumų, poezijos rinkinių.

Whitman tiltą, važiuoti Atlantic City greitakeliu. Prie Creek Rd. sukli i dešinę ir privažiavus "Stop" sukli i kairę ir sekli ženklus i gegužinę.

P.M.

DETROIT

ČIURLIONIEČIŲ KONCERTAS IR BALIUS

Čiurlionio ansamblio išpildomomis dainomis žavisi visi lietuviai. Jo koncertai visada sutraukia didžiulį klausytojų skaičių. Todėl malonu pranešti Detroito ir jo apylinkių lietuviams, kad Čiurlioniečiai šį rudenį atvyksta į Detroitą. Šis koncertas bus skirtingas nuo visų Detroito buvusių ne tik dainomis, bet ir savo pobūdžiu, nes klausytojai sėdės prie valgių ir gėrimais apkrautų stalų, kuriuos bičiuliai su bičiuliais galės iš anksto užsisakyti.

Koncertą - balių organizuoja

spalio 10 d. puikioje graikų - ortodoksų salėje (4801 Oakman Blvd.) Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Detroito skyrius.

Vilniaus krašto lietuviai, kentę lenkų persekiojimus ir dabar visu nuoširdumu tebekovoja dėl Lietuvos laisvės ir Aušros Vartų, išleido A. Šapokos parašytą knygą "Vilnius Lietuvos Gyvenime". Knyga buvo išsiuntinėta visoms Amerikos ir Kanados bibliotekoms, žymiesiems šių šalių politikams ir kultūrininkams nemokamai. Tą patį pareikalavo daug lėšų ir įklampino i 850 dol. skolą.

Šio nepaprasto koncerto-balio pelnas bus skiriamas tai skolai išlyginti. Tikimasi, kad Detroito lietuviai jų nuoširdų tautai atsidavimo darbą įvertins, atvykdami i šį nepaprastą koncertą-balių.

Stalus užsisakyti galima pas E. Bulotienę tel. TO 9-4606 ar pas A. Misiūną tel. TA 5-0303.

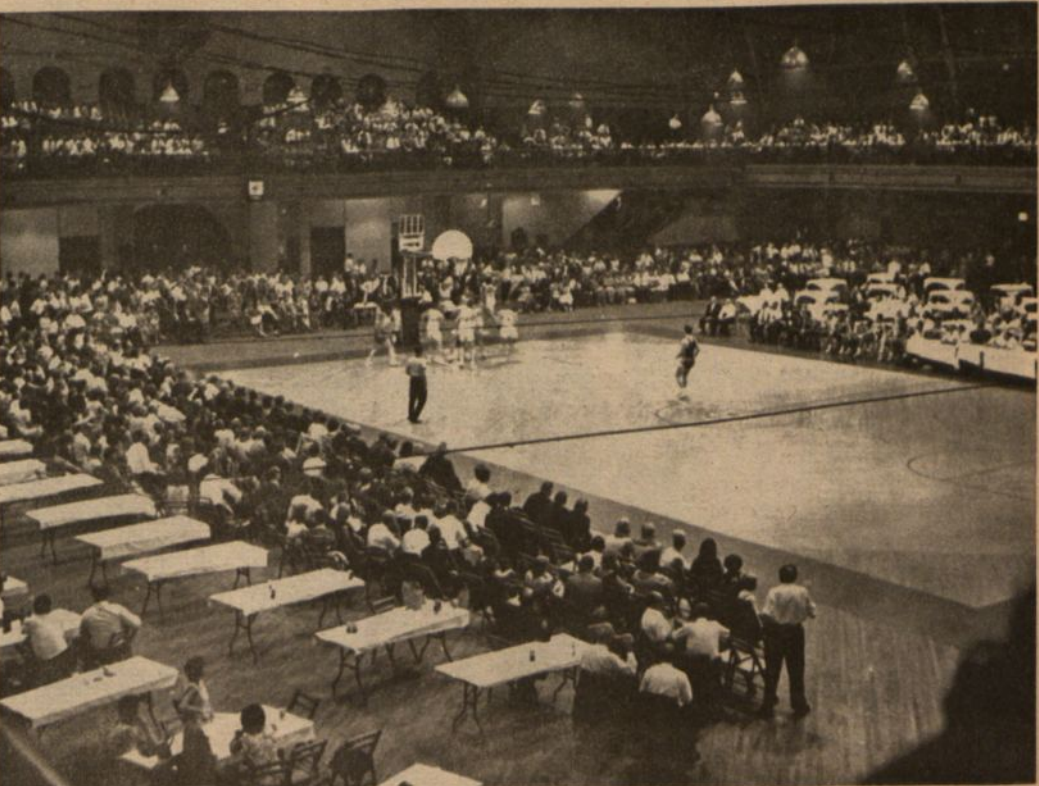
DAIL. K. ŽOROMSKIO PARODA

Rugsėjo mėn. 13 d., sekmadienį, 3 val. Tarptautinio Instituto salėje (111 Kirby) atidaroma dailininko K. Žoromskio kūrinių pa-

Tautiniai šokiai Lietuvių Dienoje New Yorke.

B. Kerbelienės nuotrauka

Momentas iš krepšinio rungtynių New Yorke Lietuvių Dienos išvakarėse.

V. Plodžinsko nuotrauka

Televizijos komentatorius Donald L. Jackson, kurio programa perduodama skemadieniais 9 val. 45 min. vak. per Los Angeles televiziją 13 kanalu, dažnai pamini Lietuvos vardą ir kelia reikalą, kad JAV aiškiai pasisakytų Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalui. Atėity jis yra pažadėjęs vieną iš savo programų ištisai paskirti Lietuvos bylos reikalui.

Buv. ilgamečiui Kauno miesto ir apskrities
Policijos Vadui

VLADUI JANKAUSKUI

mirus, jo žmonai, dukroms ir jų šeimoms gilią
užuojautą reiškiamo

A. Iškauskas ir šeima